

Наредба № 39
на БНБ
от 28 март 2019 г.
за номиналната стойност, съдържанието,
формата и дизайна на банкнотите и монетите,
пускани в обращение

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 29 от 8 април 2019 г.;
изм., бр. 9 от 2021 г.; доп., бр. 86 от 2021 г.; изм., бр. 41 от 2022 г.; изм.,
бр. 5 от 2023 г., в сила от 1 февруари 2023 г.)

Глава първа
Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определят номиналната стойност, съдържанието, формата и дизайнът на банкнотите и монетите, пускани в обращение от Българската народна банка (БНБ).

Чл. 2. (1) Българската народна банка пуска в обращение банкноти, включително възпоменателни банкноти, разменни монети и възпоменателни монети, които са законно платежно средство, съгласно чл. 25, ал. 2 от Закона за БНБ.

(2) Банкнотите и монетите съдържат текстове на български език.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2022 г.) Българската народна банка пуска в обращение до 6 възпоменателни монети годишно.

Чл. 3. Банкнотите и монетите могат да бъдат обособявани в серии, които имат обща тема, дизайн или основни елементи.

Чл. 4. Банкнотите се отпечатват на банкнотна хартия, изработена от памук. Върху банкноти може да се полага покритие с цел удължаване срока за използването им.

Чл. 5. (1) Монетите се отсичат върху метални заготовки.

(2) Разменните монети се изработват от стоманена сърцевина с покритие от друг метал или от една или повече метални сплави.

(3) Възпоменателните монети се изработват от злато, платина, сребро, мед, сплав от неблагородни метали или комбинация от изброените съгласно чл. 7, ал. 3. Възпоменателни монети могат да се изработват с нанесено позлатяване, патиниране, оксидиране, поставяне на холограми, вграждане на медальони и чрез използване на други елементи и техники.

Глава втора

Номинална стойност на банкноти и монети

Чл. 6. (1) (Изм. – ДВ, бр. 9 от 2021 г.) В обращение са банкноти с номинална стойност 5 лева, 10 лева, 20 лева, 50 лева и 100 лева.

(2) Българската народна банка може да пуска в обращение възпоменателни банкноти с номинална стойност съгласно ал. 1.

Чл. 7. (1) В обращение са разменни монети с номинална стойност 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 20 стотинки, 50 стотинки, 1 лев и 2 лева.

(2) Българската народна банка може да пуска в обращение възпоменателни монети с номинална стойност 1 лев, 2 лева, 5 лева, 10 лева, 20 лева, 50 лева и 100 лева.

(3) Възпоменателните монети в зависимост от номиналната им стойност могат да бъдат изработвани от следните метали:

- а) от неблагородни метали – монети с номинална стойност от 1 лев;
- б) от мед – монети с номинална стойност от 2 лева;
- в) от сребро – монети с номинална стойност от 5 и 10 лева;
- г) от злато, платина или комбинация от метали – монети с номинална стойност от 1 лев, 2 лева, 5 лева, 10 лева, 20 лева, 50 лева и 100 лева.

Глава трета

Съдържание и форма на банкноти и монети

Раздел I

Съдържание и форма на банкноти

Чл. 8. (1) Банкнотите имат лицева и обратна страна.

(2) Банкнотите имат правоъгълна форма.

(3) Възпоменателната банкнота може да се различава по изображения, цвят и/или размери от другите банкноти със същата номинална стойност.

Чл. 9. (1) Всяка банкнота има най-малко следните технически характеристики и реквизити:

1. наименование на паричната единица и номинална стойност, изписана с думи и цифри;
2. година на емисия;
3. текст „Българска народна банка“;
4. сериен номер;
5. размери: дължина и широчина;
6. защитни елементи;
7. преобладаващ цвят;
8. тема и изображения;
9. текстове „Управител“ и „Главен касиер“ и техните подписи;

10. знак за незрящи лица (един или повече);
11. предупредителен текст „За подправка виновните се наказват съгласно закона“.
- (2) Техническите характеристики и реквизитите по ал. 1, т. 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9 и 10 се съдържат на лицевата страна на банкнотата.
- (3) Техническите характеристики и реквизитите по ал. 1, т. 1, 3, 7, 8 и 11 се съдържат на обратната страна на банкнотата.
- (4) Техническите характеристики и реквизитите по ал. 1, т. 1, 5, 7 и 8 на банкнотите в обращение са определени в приложение № 1.
- (5) Защитни елементи по ал. 1, т. 6 могат да се изобразяват на лицевата и на обратната страна на банкнотата.

Раздел II

Съдържание и форма на монети

- Чл. 10.** (1) Монетите имат лицева страна, обратна страна и гурт.
- (2) Монетите от различни емисии могат да имат обща лицева страна и различна обратна страна.
 - (3) Монетите имат кръгла форма.
 - (4) Монетите с различна номинална стойност се различават по диаметър и тегло.
 - (5) Възпоменателните монети се различават от разменните монети със същата номинална стойност по метал/сплав, диаметър и/или тегло и дебелина.

Чл. 11. (1) Всяка монета има най-малко следните технически характеристики и реквизити:

1. наименование на паричната единица и номинална стойност, изписана с цифри;
 2. година на емисия;
 3. размери: диаметър и тегло;
 4. вид на гурта;
 5. компоненти – еднокомпонентна, двукомпонентна или други;
 6. цвят (един или повече);
 7. вид метал/сплав (един или повече) и проба на благородния метал;
 8. качество на отсичане (гланц, мат-гланц или друго);
 9. защитни елементи;
 10. тема и изображения.
- (2) Техническите характеристики и реквизитите по ал. 1, т. 1 и 2 се съдържат на лицевата страна на монетата.
- (3) Техническите характеристики и реквизитите по ал. 1, т. 1, 3, 4, 6 и 7 на разменните монети в обращение са определени в приложение № 2.
- (4) Защитни елементи по ал. 1, т. 9 могат да се съдържат върху лицевата страна, обратната страна, гурта или да са вградени в монетата.

Чл. 12. Гуртът на монета може да бъде гладък, рифелован, с редуващи се назбени и гладки сектори, с вдлъбнати или изпъкнали надписи, цифри или други декоративни елементи.

Глава четвърта

Дизайн на банкноти и монети

Чл. 13. Дизайн на банкнота или монета е съвкупността от изображения, технически характеристики и реквизити в една банкнота или монета и разположението им върху банкнотата или монетата.

Чл. 14. (1) Дизайнът на всяка банкнота, с изключение на възпоменателните банкноти, съдържа портрет (изображение) на бележит българин.

(2) Дизайнът на възпоменателните банкноти може да се различава от този на другите банкноти със същата номинална стойност по преобладаващ цвят и/или изображения.

Чл. 15. (1) Дизайнът на възпоменателните монети може да се различава от този на разменните монети със същата номинална стойност по изображения.

(2) Върху лицевата страна на възпоменателните монети се изписва надпис „Българска народна банка“ и се изобразява емблемата на Българската народна банка.

(3) (Нова – ДВ, бр. 86 от 2021 г.) На лицевата страна на възпоменателна монета не се изобразява емблемата на Българската народна банка, когато за изработването на дизайна на възпоменателната монета се използват художествени проекти за разменна монета със същия номинал.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. „Банкнота“ е паричен знак законно платежно средство, който е отпечатан на хартия, съдържа определени технически характеристики и реквизити и е издаден от Българската народна банка.

2. „Возпоменателна банкнота“ е банкнота законно платежно средство, издадена от Българската народна банка, която отбелязва конкретно събитие или годишнина.

3. „Монета“ е паричен знак законно платежно средство, който е изработен от метал, съдържа определени технически характеристики и реквизити и е издаден от Българската народна банка.

4. „Разменна монета“ е монета, издадена от Българската народна банка, която е предназначена за обращение като законно платежно средство.

5. „Возпоменателна монета“ е монета законно платежно средство, издадена от Българската народна банка, която е отсечена за отбелязване на конкретно събитие или годишнина и обичайно се използва за нумизматични или инвестиционни цели.

6. „Емисия банкнота“ са всички банкноти с еднаква номинална стойност, еднакви технически характеристики, реквизити, изображения и защитни елементи. Отделните емисии банкноти се обозначават за разпознаване най-малко чрез реквизита „година на емисия“, отпечатан върху всяка банкнота.

7. „Емисия монета“ са всички монети с еднаква номинална стойност, еднакви технически характеристики, реквизити, изображения и защитни елементи. Отделните емисии монети се обозначават за разпознаване най-малко чрез реквизита „година на емисия“, отсечен върху всяка монета.

8. „Гурт“ е страничният кант на монета.

Заключителна разпоредба

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 25, ал. 7 от Закона за Българската народна банка и е приета с Решение № 117 от 28 март 2019 г. на Управителния съвет на БНБ.

Приложение № 1

към чл. 9, ал. 4

(Изм. – ДВ, бр. 9 от 2021 г.; изм., бр. 5 от 2023 г., в сила от 1 февруари 2023 г.)

Технически характеристики и реквизити на банкнотите в обращение			
Номинална стойност (лева)	Размери: дължина и широчина (мм)	Преобладаващ цвят	Тема
5	121 x 67	бордо	Иван Милев
10	126 x 70	зелен	Петър Берон
20	131 x 73	син	Стефан Стамболов
50	136 x 76	кафяв	Пенчо Славейков
100	141 x 79	зелен	Алеко Константинов

Приложение № 2
към чл. 11, ал. 3

Технически характеристики и реквизити на разменните монети в обращение					
Номинална стойност	Диаметър (мм)	Тегло (г)	Метал или сплав	Цвят	Гурт
1 стотинка	16	1.8	CuAlNi или стоманена сърцевина с електролитно покритие	златист	зладък
2 стотинки	18	2.5	CuAlNi или стоманена сърцевина с електролитно покритие	златист	зладък
5 стотинки	20	3.5	CuAlNi или стоманена сърцевина с електролитно покритие	златист	зладък
10 стотинки	18.5	3	CuZnNi	сребрист	назъбен
20 стотинки	20.5	4	CuZnNi	сребрист	назъбен
50 стотинки	22.5	5	CuZnNi	сребрист	назъбен
1 лев	24.5	7	CuNiZn и CuNi	златист пръстен и сребрист кръг	регуващи се назъбени и гладки сектори
2 лева	26.5	9	CuNi и CuNiZn	сребрист пръстен и златист кръг	регуващи се назъбени и гладки сектори

**Наредба за изменение на Наредба № 39
от 28 март 2019 г. за номиналната стойност,
съдържанието, формата и дизайна на банкнотите
и монетите, пускани в обращение**

(Обн. – ДВ, бр. 9 от 2 февруари 2021 г.)

.....

Заключителна разпоредба

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 25, ал. 7 от Закона за Българската народна банка и е приета с Решение № 3 от 15 януари 2021 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

**Наредба за допълнение на Наредба № 39
от 28 март 2019 г. за номиналната стойност,
съдържанието, формата и дизайна на банкнотите
и монетите, пускани в обращение**

(Обн. – ДВ, бр. 86 от 15 октомври 2021 г.)

.....

Заключителна разпоредба

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 25, ал. 7 от Закона за Българската народна банка, приета е с Решение № 307 от 6 октомври 2021 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

**Наредба за изменение на Наредба № 39
от 28 март 2019 г. за номиналната стойност,
съдържанието, формата и дизайна на банкнотите
и монетите, пускани в обращение**

(Обн. – ДВ, бр. 41 от 3 юни 2022 г.)

.....

Заключителна разпоредба

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 25, ал. 7 от Закона за Българската народна банка, приета е с Решение № 174 от 26 май 2022 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

**Наредба за изменение на Наредба № 39
от 28 март 2019 г. за номиналната стойност,
съдържанието, формата и дизайна на банкнотите
и монетите, пускани в обращение**

(Обн. – ДВ, бр. 5 от 17 януари 2023 г.)

.....

Заключителна разпоредба

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 25, ал. 7 от Закона за Българската народна банка, приета е с Решение № 468 от 22 декември 2022 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила от 1 февруари 2023 г.